JÖNKÖPINGS KOMMUN

FÖRNYELSE AV HAMNPARKEN

ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE 2011-03-24

Inom ramen för Stadsbyggnadsvision 2.0
www.jonkoping.se/stadsbyggnadsvisionen

ARBETSGRUPP.

Josephine Nellerup ..... Stadskontoret, Uppdragsgivare
Jenny Larsson ..... Stadsbyggnadskontoret, Projektledare
Jenny My Eliasson ..... Tekniska kontoret
Lennart Angselius ..... Tekniska kontoret
Harald Björkdahl ..... Tekniska kontoret
Eva-Lotta Franzén ..... Kultur Jönköping
Harald Winter ..... Kultur Jönköping
Eva Jerneck ..... Skol- och barnomsorgsförvaltningen

KONSULT.

Sweco, Lisa Rejnevik

REFERENSGRUPPER.

Stadsmiljögruppen, Jönköpings kommun
Utformningsgruppen, Stadsbyggnadskontoret
Stadsbyggnadsvisionens projektledningsgrupp

FOTON OCH ILLUSTRATIONER.

Smålandsbilder
Jönköpings kommun
Sweco

INNEHÅLL

STADSBYGGNADSVISIONEN 4

BAKGRUND & SYFTE 5

NULÄGE 6

FÖRSLAG 7

- Fantasilekplatsen 8
- Parken 11
- Torget 12
- Kafé/Glassbar 14
- Belysning 15

EKONOMI & TIDPLAN 16

STADSBYGGNADSVISIONEN

Stadsbyggnadsvisionen behandlar en rad olika aspekter av Jönköpings fortsatta stadsutveckling utifrån ett helhetsperspektiv. Visionen omfattar hela området runt Munksjön mellan Vättern och E4 – kallat Kärnan, och formar utvecklingen under kommande årtionden. De olika delarna handlar inte bara om den fysiska miljön, med nya bostäder och arbetsplatser, utan också om dess skötsel, tillgänglighet och stadens liv och innehåll. Många olika aktörer är berörda och är viktiga samarbetspartners. Detta för att vi tillsammans ska lyckas genomföra olika åtgärder som främjar en gynnsam utveckling för Jönköping.

Stadsbyggnadsvisionens bärande idéer för Kärnan

– Kärnan ska ha en långsiktigt hållbar stadsutveckling: socialt, miljömässigt och ekonomiskt. Barnperspektivet och god tillgänglighet ska särskilt beaktas

– Kärnan ska utvecklas med en attraktiv stadsbebyggelse som innehåller både bostäder, service och arbetsplatser

– För att Kärnan ska få maximal attraktivitet krävs ett samspel mellan innehållet i dess södra del och stadskärnan samt med övriga stadsdelar i kommunen och med omlandet

– Stadens liv och innehåll ska präglas av kreativitet, öppenhet och tolerans

– Stadsstrukturen ska utformas med en skala som ger attraktiva, trygga och upplevelserika platser och stråk samt ge plats för rekreation och grönska

– En urban stadsstruktur som ger förutsättningar för hållbara kommunikationer ska utformas

Bärande idéer för stadskärnan

– Stadskärnan ska vara socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar

– Stadskärnan ska vara den självklara mötesplatsen och ”vardagsrummet” för alla människor oavsett kön, ålder eller ursprung. Den ska vara trygg och säker att vistas i under alla tider på dygnet

– Stadskärnan ska ha en mångfald i fråga om boende, arbetsplatser, utbildning, kultur, handel, nöjen och andra verksamheter

– Stadskärnan ska ha en hög kvalitet på arkitektur och utformning av de offentliga rummen

– Stadskärnan ska ha en god tillgänglighet för alla

– Stadskärnan ska ge långsiktigt hållbara och lönsamma förutsättningar för utveckling och drift av olika verksamheter

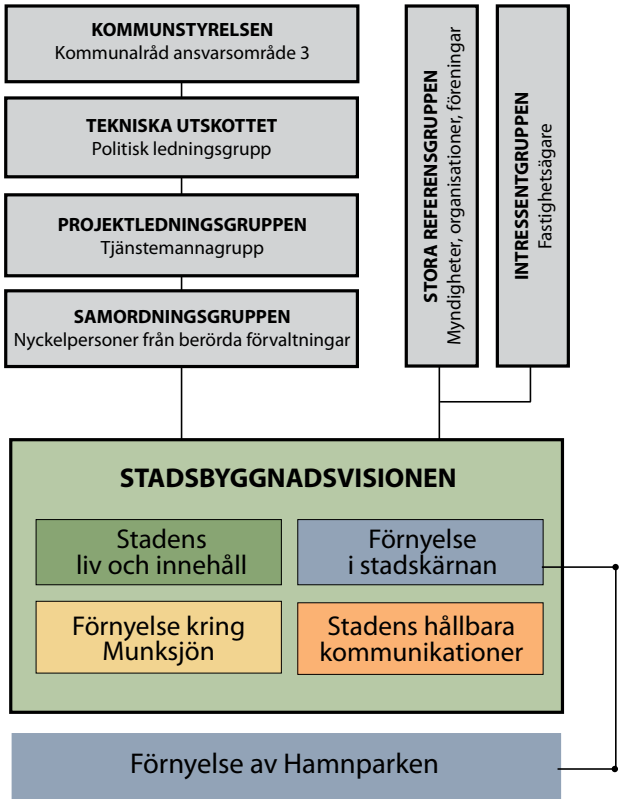

BAKGRUND & SYFTE

För att få en spännande stadskärna är det viktigt att det finns en stark koppling mellan Östra centrum och Västra centrum med bl a bra vistelsemiljöer och mötesplatser i parkområdet, Rådhusparken och Hamnparken. Hamnparken som helhet anlades år 2000 med utformning av Torbjörn Andersson på Sweco FFNS, vilket gjorde parken tryggare att passera igenom men lekplatsen blev för tråkig.

Den tidigare busshållplatsen som fanns vid torgytan i Hamnparken har flyttats i och med att bussdragningen ändrades från den östra sidan av Hamnkanalen till den västra. Detta har bidragit till att Hamnparken fortfarande är ett passageområde och att torgytan idag saknar funktion.

Problembilden idag är att det fortfarande är ett mentalt långt avstånd mellan Östra centrum och Västra centrum. En bättre användning av torgytan i Hamnparken skulle förkorta detta mentala avstånd. Torgytan har idag mist sin funktion. Man stannar inte till i Hamnparken utan det är endast ett passageområde. Utöver det är lekplatsen dålig och klarar inte av att nå upp till barnens behov av en stadslekplats.

Grunden för förnyelsen av Hamnparken finns i kommunfullmäktiges antagandet av Stadsbyggnadsvisionen. Kommunstyrelsen har därefter beslutat att en idéutredning för ”Förnyelse av Hamnparken ska ske. Kommunfullmäktige beslutade i VIP 2011-2013 avsätta medel för att Hamnparken ska förnyas med fokus på att utveckla lekplatsen i parken till en intressant stadslek samt skapa ett spännande innehåll på den idag ganska inaktiva torgytan.

Uppdragsbeskrivningen för projektet Förnyelsen av Hamnparken är därefter godkänd av stadsbyggnadsvisionens ledningsgrupp och tekniska utskottet, som utgör politiskt ledningsgrupp.

Syfte och mål

Lekplatsen i Hamnparken ska förstärkas och utvecklas till en stadslekplats och torgytan ska få en funktion. Målet är att höja kvaliteten i Hamnparken så att fler barn och vuxna finner det attraktivt att vistas i stråket. Lekplatsen är den enda lekplatsen i centrum och är därför mycket viktig. Den nya utformningen av lekplatsen ska vara rolig, spännande och lekfull för barn men samtidigt ha en urban gestaltning och ska ta hänsyn till parkens form. Barnperspektivet är självklart viktigt och tillgängligheten ska särskilt beaktas.

Tanken är dock inte att detta ska bli en lekpalts som är är ett utflyksmål i sig utan ska vara ett komplement till stadsmiljön där den shoppande barnfamiljen kan ta en lekpaus och en fika.

NULÄGE

Hamnparken är en vacker park men inte en park man stannar till i och fungerar inte därför fullt ut som en park. Det finns ett blandat trädbestånd med ädellövträd, bokhäckar, gräs, grusgångar, granitmurar och en lekplats som inte används ofta.

Nuvarande utformning gjordes år 2000 och syftet var främst att öka tryggheten i Hamnparken. Förr var man rädd att gå igenom parken. Nu vågar man gå igenom parken men vi behöver också få folk att stanna till i parken.

Granitmurarna tar upp norrsluttningen på ett fint sätt och är monterade i sitthöjd för att möjliggöra ett varierat socialt liv i parken. Utformningen har fått pris men vistelserna i parken har inte blivit i den grad som förväntat. I samband med den senaste omvandlingen planterades även körsbärsbuskar av barn. Under våren finns det fina lökplanteringar som blommar och som har blivet ett signum för parken. I norr utmed Järnvägsgatan finns det en bussficka som används relativt ofta av bl.a. turistbussar av olika slag.

Förnyelsen av Hamnparken är indelad i fem delar

1. Fantasilekplatsen
2. Parken
3. Torgytan
4. Kafé/glassbar
5. Belysning

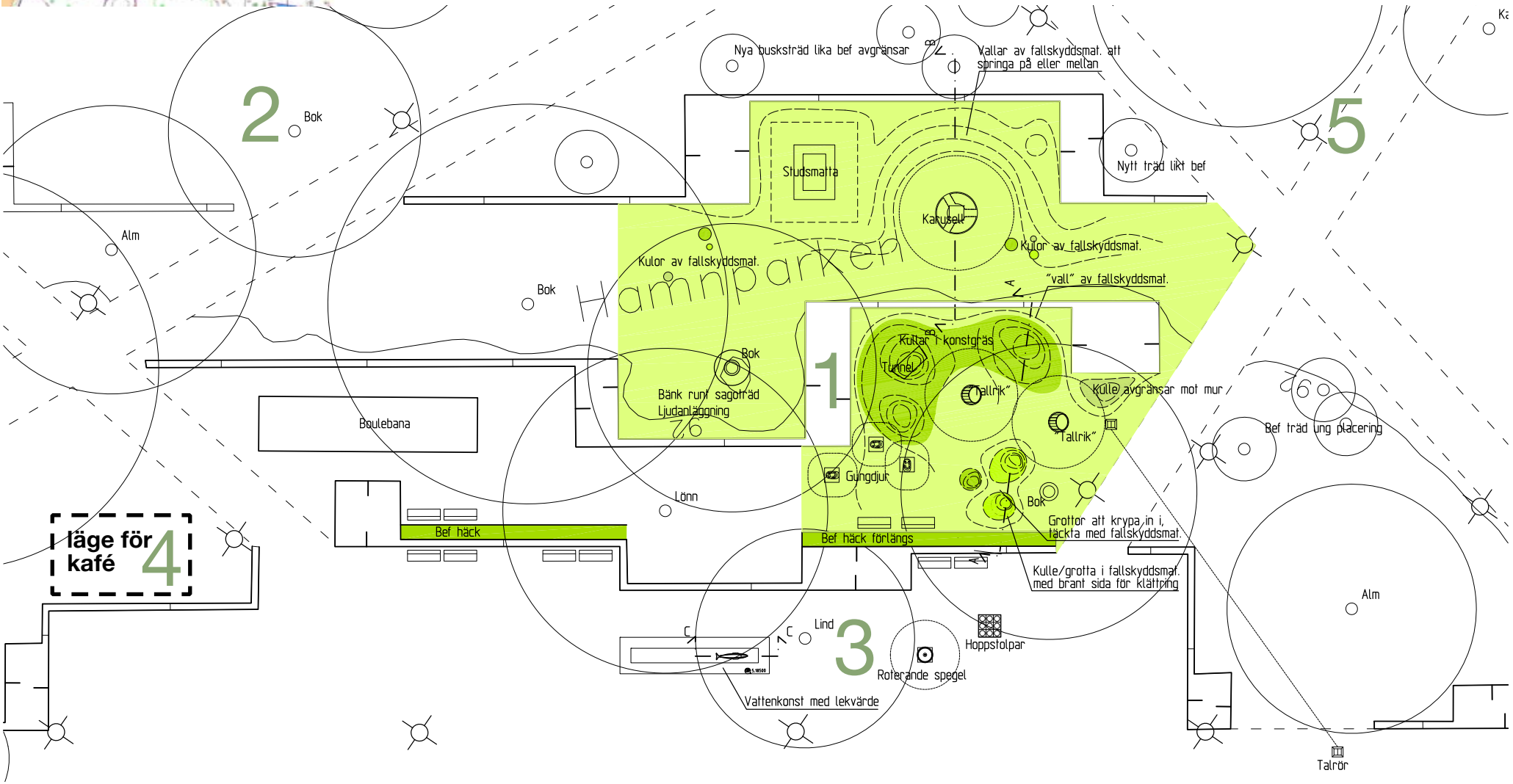

1. FANTASILEKPLATSEN

Illustration sett från nordost

Lekplatsen består av ett böljande fantasilandskap bestående av kullar och organiska former. De mjuka formerna bryter mot parkens strikta mönster och markerar gränsen mellan park och lek. Genom effektbelysning av lekplatsen blir det ett spännande inslag för förbipasserande även under årets mörka timmar vilket också ökar parkens trygghetsupplevelse. På fantasilekplatsen bryter de mjuka formerna mot parkens strikta formspråk. Enbart gröna nyanser utmärker lekplatsen. Konstgräs i en grön nyans, fallskyddsmaterial i två olika gröna nyanser och utrustning i två olika gröna nyanser. Stor vikt läggs vid detaljutformning av kullar och grottor för att skapa en så variationsrik lekplats som möjligt. Här ska barn kunna klättra, krypa och springa upp och ner utan att kunna överblicka hela lekytan på en gång, se bild nr 1.

Grottorna
Tre grottor placeras i lekplatsens sydöstra del. Dessa ges varsin unik utformning och storlek för att förhöja lekupplevelsen. En har en brant sida för klättring, en annan öppningar så att man kan kommunicera med den som befinner sig inuti. Grottornas form gjuts i betong och täcks sedan med fallskyddsmaterial. Se principsektion A-A på s. 10 samt inspirationsbild nr 2.

Kullar i konstgräs
Mitt på fantasilekplatsen skapas tre kullar i olika form och höjd. Dessa utformas i konstgräs och genom en av kullarna går en upplyst tunnel. Även här är kullarnas form och storlek viktig för variationen i lekupplevelsen. Se principsektion A-A s. 10.

Sagoträdet
I anslutning till lekplatsen finns ett träd där sagor berättas ur en högtalaranläggning. Kultur Jönköpings kommun ansvarar för driften av Sagoträdet. En rund bänk typ Nola Orm omger sagoträdet, se bild nr 3 (s. 10). Denna specialtillverkas med en perforerad plåt under bänkdelen. Mönstret ska vara samma som i bordet dots, se bild nr 4 (s. 10) med utskurna runda cirklar i olika storlek.

Lekutrustning
Övrig lekutrustning på lekplatsen är:

- Gungdjur, i form av får, Richter Wobbly Sheep nr 8.99000.
- Snurrande tallrikar, Richter Wobble Dish nr 6.27300. Dess träkonstruktion integreras i fallskyddsmaterialet och målas samma kulör.
- Karusell, Richter Roundabout nr 6.26000. Beställs i grön nyans.
- Studsmatta, Hally Gally - ScanCord AB nr 20.02.125 monterad i marknivå med extra fallskyddsplattor i samma nyans som omgivande material.
- Kulor av fallskyddsmaterial att klättra eller sitta på i tre olika storlekar och gröna nyanser förstärker de lekfulla formerna, typ Kompan.

Tillgänglighet
God tillgängligheten har varit en förutsättning för utformningen av förslaget. Karusellen kan vara tillgänglig även om man har något funktionshinder och man tar sig lätt in i området med rullstol. En upphöjning/ vall innan granitgradängerna utgör ett avåkningsskydd. Kullarna och leklandskapet har en stor variation i lutningar och erbjuder utmaningar i olika stor utsträckning.

Övrig utrustning
Samma soffa som återfinns på torgytan placeras på lekplatsen och vid boulebanan, Nola Sakura med armstöd, se bild nr 5. I övrigt nyttjas befintliga murar som sittplatser, eventuellt med montering av träsits. Picnicbordet Dots från Nola, se bild nr. 4, placeras längs några av murarna, enligt skiss.

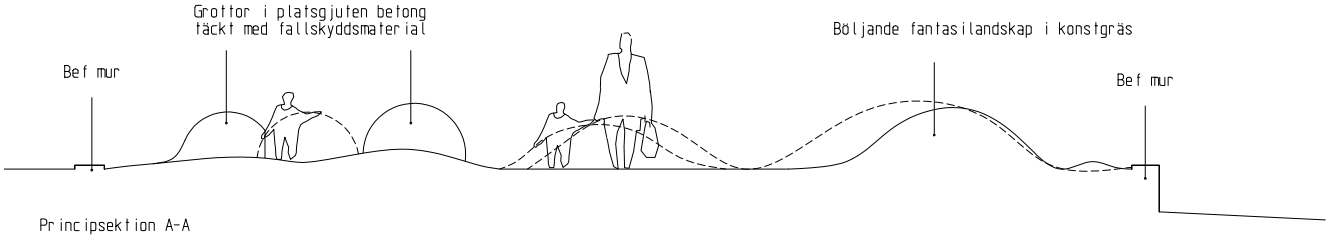

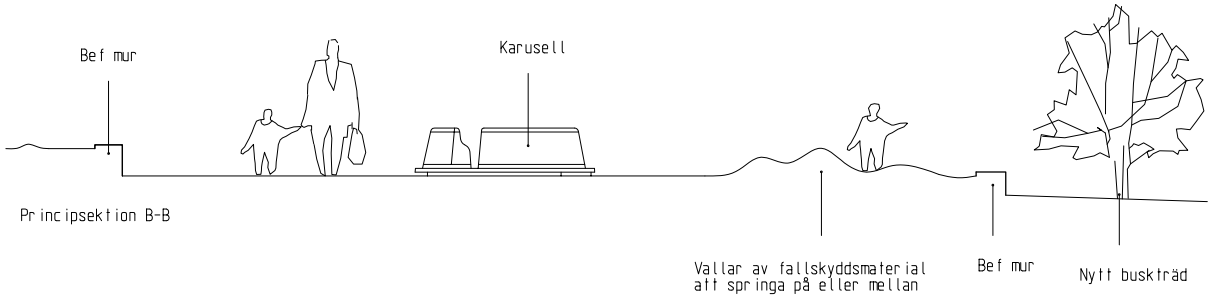

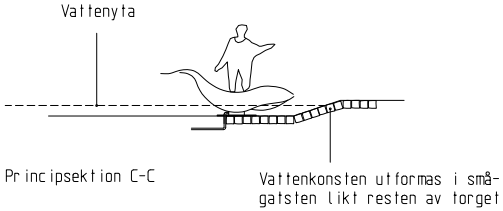

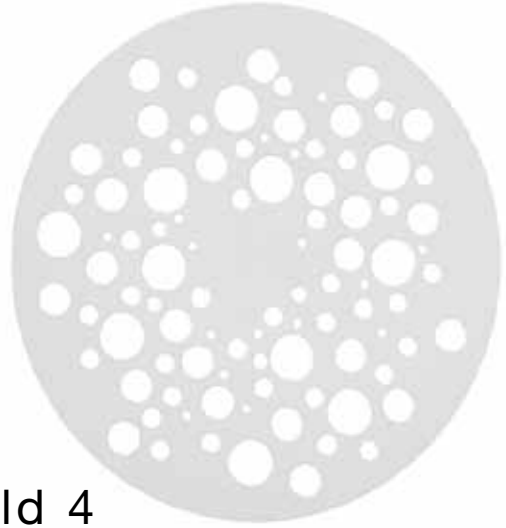

I anslutning till fantasilekplatsen placeras en boulebana med bänkar likt de befintliga bänkarna på torget. Lekplatsen avgränsas norrut genom plantering av sex mindre buskträd likt befintliga i parken. De befintliga och uppskattade lökplanteringarna kompletteras. Parken kompletteras med en papperskorg vid en av entréerna, likt befintliga.

En viss föryngring av parken behöver ske för att göra parken säkrare att vistas i. Detta ingår i Tekniska kontorets planer för år 2011. I övrigt bevaras Hamnparkens befintliga utformning.

bild 5

3. TORGET

Illustration över torgytan sett från väster

Torgets östra del ska locka den nyfikne att stanna till. Syftet med denna del är även att göra förbipasserande medvetna om att det finns mer att uppleva inne i parken. På torgytan ska årstidsvariationerna nyttjas. Sommarhalvåret finns vattenlek på torget. Under årets mörka timmar är effektbelysningen av lekplatsen ett spännande inslag. Produkterna placeras så att man fortfarande kan använda torgytan till annat vid t.ex. andra evenemang i staden som Jönköpings marknad eller för valstugorna i valperioderna.

Utrustning
På torgytan placeras utrustning i form av:

- Talrör, Graubner Konferens10 55000, se bild nr 6
- En roterande spegel stimulerar flera sinnen samtidigt, Richter Mirror rotunda 910020, se bild nr 7
- Hoppstolpar där vissa stolpar sitter fast, medan andra rör sig när man trampar på dem, Richter Hoppstolpar, se bild nr 8.

Vattenspegel
Vatten stimulerar många sinnen. En vattenspegel tillförs torget i form av en nedsänkt yta i smågatsten. Ytan markeras med 1-2 rader vit smågatsten. En lekskulptur i form av en val placeras här. Man använder hela kroppen för att få valen i rörelse så att den sprutar vatten, se bild 9.

bild 6

bild 7

bild 8

bild 9

4. KAFÉ/GLASSBAR

Den västra delen av torgytan passar för en mindre byggnad på 35 kvm för kafé eller glassbar. En sådan verksamhet är avgörande för att skapa mer liv och rörelse på Hamnparkens torgyta. I och med kaféet och bouleplanen blir det också ett brett åldersperspektiv för användandet av parken.

Våra fikavanor har förändrats de senaste åren. Perioden för uteserveringarna i staden blir längre och längre. Take-away för kaffe är också vanlig företeelse. Kaféet/glassbaren skulle med fördel även kunna sälja picknick-koncept där man får låna med sig en korg och eventuellt en filt. Låna ut eller hyra ut bouleklot kan också vara ett trevligt koncept att bygga vidare på med andra torg-aktiviteter.

För att få rätt entreprenör för kaféet/glassbaren ska en upplåtelse ges både beroende på byggnadens utform-ning och entreprenörens koncept samt ekonomiska möjligheter. Kriterier för allt detta ska fastställas och det kommer att annonseras om möjligheten att lämna in förslag till kommunen. Stadsmiljögruppen kommer att utvärdera inkomna förslag och sedan kommer det att gå till stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden för beslut.

Det kommer att ställas höga krav på utformningen av byggnaden och formspråket ska fungera med parkens övriga utformning. De lätta restaurangbyggnaderna i Kungsträdgården i Stockholm är goda exempel på lämplig utformning.

Det finns befintliga ledningar i torgytan som måste beaktas vid placering av kaféet/glassbaren. Även en arkeologisk undersökning behöver göras innan projek-teringen.

De lätta restaurangpaviljongerna i Kungsträdgården, Stockholm.

5. BELYSNING

Belysningen på lekplatsen ska vara dynamisk och interaktiv på ett spännande sätt och spela på platsens lekfullhet. Med hjälp av olika sensorer aktiveras eller förändras olika delar av belysningen i parken. Exempel på detta kan vara att när man passerar en viss punkt ändrar håligheterna utseende. När man ropar i ett talrör släcks någon lampa eller tänds det upp någon annanstans i parken, eller ändras en ljusfärg.

Kullarna ges en svag belysning för att lyfta de få vertikala ytor som finns. Detta bidrar till att forma platsen i rummet och göra den begriplig på håll.

Sagoträdet får en egen belysning i form av markstrålkastare. Här hämtas teknik och gestaltning från Rådhusparken som redan har trädbelysning installerad. Grundbelysningen ska ha ett vitt ljus. Det är viktigt att belysningen harmoniserar i nivå och ljuskaraktär med den befintliga belysningen.

I den befintliga parken finns Thorns armatur Terminal och utmed Västra Storgatan finns klockarmaturen. Terminalarmaturen i parken behålls och klockarmaturen utmed Västra Storgatan byts ut till Terminal så att det blir en enhetlig grundbelysning i hela parkområdet.

Bilderna nedan synboliserar stämningen som man kommer att eftersträva i Hamnparken.

EKONOMI & TIDPLAN

Drift & underhåll

Hamnparken är en av kommunens finparker och har därmed en mer intensiv skötsel än andra ytor. De befintliga kostnaderna för Hamnparkens drift uppskattas idag till ca 180 000 kr/år.

Ökade driftskostnader p.g.a. den nya utformningen av parken är uppskattat till 40 000 kr/år.

I dagens skötselnivå ingår dock inte tvätt i tillräcklig omfattning. Fågelträck är ett problem i parken och gör att det inte känns fräscht i vissa delar av parken. Därför har också de nya lekredskaperna främst placerats där det inte finns större trädkronor ovanför. För att höja parkens attraktivitet kommer det också att behövas en högre skötselintensitet när det gäller tvätt. Regelbunden (2 ggr/vecka) tvättning av mark- och lekutrustning innebär ytterligare driftskostnader på ca 160 000 kr/år.

Tidplan

Tidplanen för projektet är att det ska genomföras under 2011 och 2012. Åtgärderna 1-3 och 5 kommer att genomföras främst under 2011. Åtgärd 4, val av entreprenör sker 2011 och denna får möjlighet att bygga kaféet/glassbaren under 2012.

2011	
VÅREN	Arkeologi, projektering & upphandling Beslut om entreprenör för kafé/glassbar
SOMMAREN	Genomförande av åtgärderna 1-3 & 5
SEPTEMBER	Invigning av fantasilekplatsen

STADSKONTORET
Förnyelse av Hamnparken
inom ramen för Stadsbyggnadsvision 2.0
www.jonkoping.se/stadsbyggnadsvisionen

JÖNKÖPINGS KOMMUN
Ljuset vid Vättern